

Stiftelsen
EKOMUSEUM BERGSLAGEN
med 61 Besöksmål

Årsredovisning **2015**

Innehållsförteckning

Inledning	5
Förvaltningsberättelse	6
Fler händelser under året	10
Projekt på gång	11
Ledningsgruppen	12
Statistik	13
Besöksstatistik	15
Ekorådet 2015	17
Verksamheten under året	17
Slutord av Ekorådets ordförande	18
Styrelsen 2015	19
Slutord av stiftelsens ordförare	21
Revisionsberättelse	22
Verksamhetsrevisionsberättelse	23
Flerårsjämförelse	24
Resultaträkning	25
Balansräkning	26
Noter	27

Järnframställning vid Nya Lapphyttan

Inledning

Året har präglats av möten och förankringsarbete i syfte att förbättra kunskap och kännedom om verksamheten och dess mål. En turné till nästan samtliga stiftare genomfördes. Mycket intressant för mig att träffa kommunernas styrelser och fullmäktige. Inte minst blev en inbjudan från Länsmuseet i Västmanland givande. Bra kontakter skapades som förhoppningsvis ger klang in i framtiden.

Likaså har vikt lagts vid att aktivera de lokala ekoråden i de olika stiftarkommunerna. Det har lett fram till att ekoråd, främst i Smedjebacken, Norberg och Skinnskatteberg börjat ta form. I och med det finns en bra arena för kontakter och dialoger med föreningar och andra ideella krafter som är aktiva kring besöksmålen.

För första gången har stiftarna via kommunalråden och länsmuseumcheferna genomfört sitt årliga möte. Det skedde i början av maj. Förutom att stiftarna själva samtalade med varandra om verksamhetens mål och framtid kunde jag rapportera om vad som händer och sker och i dialog känna av vad som ska prioriteras framöver.

Med utgång från stiftarmötet och stiftarnas viljeinriktning har höstens arbete på kansliet också handlat mycket om planering av en för hela området gemensam aktivitetsvecka sommaren 2016. En vecka som förenklar för besökaren att uppleva aktiviteter som annars ligger utspridda under alla tre sommarmånaderna. Min förhoppning är att veckan ska bli återkommande och utvecklas allteftersom, till gagn för alla som bor här, men också för att utveckla området och Ekomuseum Bergslagen till ett ännu mer attraktivt besöksmål.

I maj genomfördes en liten filmfestival i Ludvika Folkets hus som ett resultat av projektet Unga filmer med underrubriken "a sense of place" och sjösatt på prov av ledningsgruppen. Idén är att inspirera skolbarn att via film ge en bild av sin lokala historia. Resultatet visades på bioduken. Filmerna finns också digitalt på EmB:s youtube-konto.

Ledningsgruppen har under året också inlett ett arbete med att ta fram nya kriterier och förslag till utvecklingsplaner för besöksmålen. Det är ett genomgripande och långsiktigt arbete som måste ta tid, utformas och förankras väl eftersom det sedan ska hålla under många år framöver.

Sammanfattningsvis vill jag säga att det har varit ett intensivt år, fyllt av möten samtal och planering. Många människor är nu delaktiga i dialoger och diskussioner och har mött mig med positiva och kreativa idéer och tankar. Det pekar mot en aktiv och intressant framtid för Ekomuseum Bergslagen.

Januari 2016

Anna Falkengren
Verksamhetschef

överst:
Unga filmer.
Ordförande Ingvar
Henriksson tackade
ungdomar från
Hallstahammar
och Smedjebacken
efter filmvisningen i
Ludvika Folkets hus.
mitten:
Verksamhetens
ledningsgrupp
träffades i Norbergs
kommunhus under
hösten.
nederst:
Kommunstyrelsen
i Fagersta fick
information om
Ekomuseum
Bergslagen.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten under året 2015

Det som särskilt präglat året är många möten i ekomuseums olika nätverk. Samtal och dialog som syftar till ökad kunskap, intresse och förankring har genomförts och varit intressanta och givande. Information om Ekomuseum Bergslagen har getts i kommunernas styrelser och fullmäktige. Lokala ekoråd har startats upp i flera av kommunerna. Stiftarna, dvs kommunalråden och länsmuseumcheferna har haft den första årliga träffen där man gemensamt samtalat om verksamheten och dess framtida mål. Ledningsgruppen har påbörjat ett genomgripande arbete med att förnya kriterier för besöksmålen samt skapa en modell för besöksmålen utvecklingsplaner.

Verksamhetsinriktning

Stiftelsens ändamål är att stärka bygdens identitet, klargöra Bergslagens särart och verka för utveckling av Ekomuseum Bergslagen till ett attraktivt besöksmål.

Verksamhetsplanen för 2015 inriktades på att följa stiftarnas viljeinriktning från 2014 som här redovisas i tio punkter där varje punkt har sin utgångspunkt i det industrihistoriska arvet.

Stiftarnas viljeinriktning, verksamhetsplan & händelser 2015

1. Verksamheten samverkar med näringsliv och turism.

Verksamhetsplan 2015: *Träffa länsturistorganisationerna i Västmanland och Dalarna i syfte att Ekomuseum Bergslagen kommer att bli förankrat i bådars utbud. Träffa de besöksmål som drivs privat och utveckla nätverk.*

Verksamhet under år: Dialog och samverkan har på olika sätt skett under året med Visit södra Dalarna och turismfunktionen vid Västmanlands kommuner och landsting. Organisationerna har olika inriktning och EmB söker därför samverka enligt respektive organisations riktlinjer. AF har under året tillsammans med turismfunktionen VKL, Henrik Wester deltagit i dialog med regionen Angus i Skottland om turistiska frågor och framtida eventuell kontakt. Henrik Wester har besökt Ekorådet och där berättat om sin verksamhet i Västmanland. Visit södra Dalarna har under året övergått till att ingå i Visit Dalarna. EmB finns med i deras årliga tidskrift samt även i Visit Västmanland.

Slutsatsen efter årets kontakter är att utöver enbart beskrivningar av besöksmålen behöver EmB en aktivitet som turistorganisationerna kan marknadsföra. Under året har planer lagts upp för en årlig aktivitetsvecka under sommartid där många aktiviteter på temat järn och industrihistoria samlas. Veckan ska kallas #järnrutten och provas under 2016. Nätverk med privata entreprenörer vid besöksmålen har än inte startats upp.

Guidad visning på Strömsholms slott under påsken.

2. Stiftarnas utsedda tjänstemän tar tydligare aktiv roll i verksamheten.

Verksamhetsplan 2015: *Ledningsgruppen, bestående av kommunernas kulturchefer (eller motsvarande) och cheferna för länsmuseumerna i Västmanland och Dalarna, kommer att ha möten varannan månad enligt överenskommen mötesrutin.*

Verksamhet under året: Ledningsgruppen har träffats vid sex tillfällen under året, på olika platser. Huvudsakliga frågorna under mötena har varit planering och genomförandet av projektet "Unga filmar", tagit fram förslag till verksamhetsplan för 2016 samt diskuterat nya kriterier för besöksmålen och mall för besöksmålen utvecklingsplaner.

3. Samverkan med kommuner också utanför stiftelsen främjas.

4. Verksamheten samverkar med Strömsholms kanalbolag, Bergslagssatsningen kultur och turism, Intresseföreningen Bergslaget och Bergslagsakademien.

Verksamhetsplan 2015: *delta i Bergslagssatsningens workshops som aktiv nod. Fortsätta samverkan med Strömsholms kanalbolag gällande gemensam skyltning vid slussar.*

Verksamhet under året: Bergslagssatsningen Kultur och Turism fick nya eu-medel beviljade under året och kommer därför att vara aktiva till och med 2017. EmB har deltagit i deras workshops och även inlett en samverkan med dem angående ett eventuellt Besökscentrum där EmB:s alla 61 besöksmål lyfts fram.

Genom Bergslagssatsningen deltog EmB i Riksantikvarieämbetets arbete och workshops med att ta fram en strategi för hållbar turism i Bergslagen. Utgångspunkten är Unescos strategi för hållbar turism vid de kulturhistoriska världsarven. (arbetet fortsätter under 2016).

EmB har under året tillsammans med Strömsholms kanalbolag tagit fram tre gemensamma informationsskyltar längs kanalen. Skyltarna står vid hamnen i Smedjebacken, slussen i Västanfors intill hembygdsgården och vid en av slussarna i Hallstahammar. Skyltarna lyfter fram slussarnas och kanalens historia och ekomuseums besöksmål.

Flogbergssällskapet förberedde sig för Flogbergsspelet

5. Verksamheten presenterar en strategi för marknadsföring och kommunikation.

Verksamhetsplan 2015: *Ta fram en kommunikationsplan förankrad i ledningsgruppen/kommunerna.*

Verksamhet under året: Arbetet har inte kommit igång.

6. Samverkansmöten sker en gång om året, vilket ansvaras för av stiftarna.

Verksamhetsplan 2015: *Sammankalla ett möte med alla stiftarna under våren.*

Verksamhet under året: Stiftarna, representerade av kommunalråden och länsmuseumcheferna träffades tillsammans med stiftelsens ordförande och verksamhetschefen den 8 maj på Barken konferens. Man diskuterade punkterna i viljeinriktningen samt verksamhetens inriktning framåt. Man framhöll bland annat vikten av att utveckla projekt kring integration och att ekomuseums verksamhet bör stämma överens med kommunernas mål.

7. Verksamhetens fokus på barn och unga ökas.

Verksamhetsplan 2015: *Arbeta med ett för alla kommuner gemensamt filmprojekt för barn och unga som går ut på att skapa intresse för industrihistoria och rörlig bild. Filmerna, som är 3-5 min långa ska kunna presenteras på besöksmålen och läggas på nätet.*

Verksamhet under året: Under våren tog ledningsgruppen initiativ till ett projekt kallat Unga filmer. De båda länens landsting deltog med en workshop för skolbarnen genom Film i Dalarna och enheten för kulturutveckling i Västmanland. Ett tjugotal elever från främst Hallstahammar och Skinnskatteberg deltog och fick lära sig att skriva ett filmmanus och därefter lyssna på ett föredrag om och med filmkollektivet "Crazy pictures". Resultatet blev till slut sju filmer, tre till sju minuter långa, producerade av elever från Hallstahammar,

Ludvika och Smedjebacken. Filmerna visades i maj på biografen Aveny och finns nu att se på Ekomuseum Bergslagens Youtube-konto.

8. Politikernas roll tydliggörs.

Verksamhetsplan 2015: *Stiftarmöte under våren. EmB:s verksamhetschef besöker samtliga kommunstyrelser under året tillsammans med kommunens representant i EmB:s ledningsgrupp.*

Verksamhet under året: För att informera om Ekomuseum Bergslagen har verksamhetschefen under året besökt kommunstyrelserna i Norberg, Fagersta, Skinnskatteberg, Hallstahammar, Surahammar och kommunfullmäktige i Ludvika samt länsmuseumet i Västerås. Besöken har varit givande, dock mest fungerat som information om verksamheten än som dialog om olika roller. Stiftarmöte: se punkt 6.

9. Ekorådets roll tydliggörs för stiftarna.

Verksamhetsplan 2015: *Påbörja arbetet med att återuppta de lokala ekoråden kommun för kommun, de lokala föreningarna med någon anknytning till EmB:s besöksmål kommunvis får en gemensam arena och kan fungera som en idégrupp för verksamheten och (stora) ekorådets bas. Under året bör minst tre kommuner hinnas med.*

Verksamhet under året: I Ludvika fungerar den så kallade samarbetsgruppen sedan tidigare. I Smedjebacken, Norberg och Skinnskatteberg har de lokala ekoråden startats upp och haft flera möten. I Fagersta har ett möte hållits. De lokala ekoråden har alltså börjat ta form genom att fungera som en bra kontaktyta mellan föreningslivet (med anknytning till besöksmålen) och ekomuseums kansli. Idéer och tankar kan växlas från båda håll och det har varit viktigt inte minst för planeringen av #järnrutten.

10. Antal besök vid besöksmålen ökar, till exempel genom nya kopplingar till olika konstformer.

Verksamhetsplan 2015: *Lyfta fram samtidskonst i industrimiljö. Maskinhuset Grängesberg och Meken Smedjebacken, Hammarbacken Ludvika, Arkivhuset Smedjebacken. Koppla det till Avesta Art och Verket i Avesta.*

Verksamhet under året: Satsningen på en för hela området gemensam ekomuseumvecka – #järnrutten kommer att förenkla för besökaren att hitta aktiviteter att besöka. Förhoppningen är att besöken ska öka. Under veckan kommer ovan nämnda platser för samtidskonst att finnas med.

Under året har även påbörjats en förbättring av webbplatsen www.järnrutten i syfte att förenkla både för användaren och administratören. Arbetet ska vara klart våren 2016. Under hösten har kontakt skapats med avdelningen för kulturutveckling i Västmanland och vi har inlett dialog kring möjligheter för utveckling av konst och konstprojekt vid besöksmålen. Konst i industrimiljö är med i samtalen som redan befintliga verksamheter som skulle kunna ingå i det redan av Bergslagssatsningen skapade "Konstrum Bergslagen".

Fler händelser under året

Vandringsfoldrarna

Under året färdigställdes vandringsfolder till:

1. Engelsbergs bruk och stationssamhälle på engelska i samverkan med Fagersta Turism.
2. Ludvika gammalgård och gruvmuseum på svenska och engelska, i samverkan med Ludvika hembygdsförening

Sommarbroschyren

En ny broschyr togs fram, dubbelt så stor för att få en större kartbild. Broschyren fick ny rubrik och heter nu KARTAN. Upplagan på 8000 delades ut till kommuner och besöksmål. I december fanns cirka 100 ex kvar på kansliet.

Guideboken

Under året färdigställdes och trycktes en uppdatering av Guideboken. Designföretaget Snowtrail anlätades för ny grafisk formgivning. Bokens grundtexter behölls men har kompletterats med nya bilder och en del nytt innehåll om kulturpersoner och kulturaktiviteter i området. Guideboken trycktes upp i 1000 exemplar. I december finns 30 ex kvar på kansliet.

Magasinet, Ekomuseum Bergslagen

Skriften Magasinet nummer två gavs ut. Årets tema var "Från slott till koja" om människor och miljöer och lyfte fram ekomuseums många museer som berättar om hur man bott och levt i det tidigare Bergslagen. Huvudartiklarna handlade om den enkla rökstugan i finnmarken, gruvarbetarbostäder i Grängesberg, om livet i herrgårdsflygeln i Västanfors, smedernas liv på Hammarbacken i Ludvika, Bergsmansbyn och gården Bråfors, smederna och kvinnorna och livet i Karmansbo och om Strömsholms slott.

Huvudskribenter var Yvonne Gröning, Maria Norgren, Malin Andersson, Marie Bjerndal, Örjan Hamrin och Nils Holmdahl. Grafisk form Snowtrail. Upplaga 4000 exemplar som delades ut vid besöksmålen.

Järnrutten, www.jarnrutten.se

Under året har webbföretaget Under korkeken anlätats för att modernisera webbsidan jarnrutten.se i syfte att förenkla för användaren och därmed kunna lansera sidan i större skala. Sidan är nu även enklare att administrera.

Internationella kontakter

Under sommaren besöktes Ekomuseum Bergslagens kansli och många av miljöerna av en stor grupp från Ekomuseum Samsö i Danmark. Ekomuseum Samsö har många kontakter i området och inbjöd oss till ett besök där.

Visorna vid Väsman

Ekomuseum har varit medarrangör under året till Visorna vid Väsman av och med trubaduren Bertil Olsson. Konserterna har gjorts vid Flogbergets gruva, Café Furutorp Ängsbergs stationssamhälle, Hammarbacken Ludvika, Röda Jordan Ridderhyttan, Skanzen Hallstahammar och vid Söderbärke hembygdsgård.

Boken Älskad

Boken Älskad, om Florrie Hamilton som bodde på herrgården i Högfors strax utanför Norberg, är skriven av Yvonne Gröning. Ekomuseum planerade en rad författarbesök i kommunbiblioteken och på besöksmål i samverkan med författaren. Boken är utgiven av Västmanlands läns museum och Västmanlands hembygdsförbund.

Projekt på gång

En bok för barn om geologi

Boken om den geologiska bakgrunden till Bergslagens utveckling som industriområde i Sverige fyller en lucka i EmB:s kunskapsbank. Boken kommer att vända sig till barn i skolåldern men även vara intressant för vuxna, nyfikna på ämnet. Boken beräknas bli klar under 2016 som en uppföljning av boken "Från berg till spik".

Under året har ett manuskript färdigställts av Lilian Jacobsson i samverkan med Västerbergslagens geologiska förening. Manusset har överlämnats till filmaren och barnboks författaren Bisse Falk för bearbetning och redigering.

Hatt, mössa, sjal

I samverkan med Ludvika hembygdsförening och Ludvika kommun har EmB under hösten tagit initiativet till ett "Skapande skola-projekt" på temat integration. Planerna har färdigställts och till hösten 2016 kommer Marnässkolans årskurs tre att besöka gammalgården under en dag. De får då tillsammans med museipedagogen Anna-Cari Jadling Ohlsson samtala om huvudbonader förr och nu, i Sverige och i andra länder. Utgångspunkten är hembygdsföreningens samling av hattar och andra textilier. Klassen ska även prova på att väva band i riktiga vävstolar tillsammans med några från hembygdsföreningens textilgrupp samt tillsammans med en konstnär/hantverkare dekorera egna mössor att ta med sig hem.

Om projektet faller väl ut kan idén fungera som idé och inspiration till andra föreningar aktiva i Ekomuseum Bergslagen.

Sommarfoldern bytte namn till KARTAN och fanns på plats tidigt under våren.

Ett besökscentrum

För att öka antalet besökare i ekomuseum kan ett besökscentrum vara en bra sak eftersom ett besökscentrum belyser alla 61 besöksmålen. Idén förankrades under hösten hos styrelsen, ekorådet och ledningsgruppen. Vid sista styrelsemötet genomfördes en workshop för att samla in styrelsens åsikter i frågan. Bara positiva reaktioner och åsikter kom fram. Idén är också framförd till Bergslagssatsningen kultur och turism som kan medverka med kostnader i planeringsskedet. Idén är i sin linda vid årets slut och väntas utvecklas under våren 2016.

#järnrutten

Under året har Ledningsgruppen och Ekorådet arbetat med en plan för att för första gången samordna en gemensam aktivitetsvecka i Ekomuseum Bergslagen. #järnrutten ska genomföras under sommaren 2016 och underlätta för besökaren att uppleva unika händelser vid besöksmålen.

Nya kriterier för besöksmålen

Ledningsgruppen har under hösten diskuterat behovet av nya kriterier för besöksmålen samt en gemensam enkel modell för besöksmålen framtidsutveckling. Arbetet med detta ska fortsätta under 2016, med förslag till styrelsen eventuellt i slutet av året.

Ledningsgruppen

Huvudsakliga arbetet under året har handlat om att:

1. Genomföra projektet "Unga filmar", A sense of place.
2. Ta fram underlag till verksamhetsplanen för året 2016.
3. Diskutera fram idén om en gemensam och varje sommar återkommande aktivitetsvecka med start 2016.
4. Inlett arbetet med att utveckla nya kriterier för ekomuseums besöksmål samt en modell för utvecklingsplaner för besöksmålen.

Ledningsgruppen har träffats vid sex tillfällen och består av länsmuseumcheferna och kulturcheferna eller annan utsedd person i stiftarkommunerna.

Vid några tillfällen har gruppen bjudit in kommunernas turistansvariga för samverkan och information, främst gällande planerna för ekomuseiveckan #järnrutten 2016.

I ledningsgruppen har ingått:

Länsmuseumchefen Dalarnas museum, Jan Raihle
 Chefen för Västmanlands läns museum, Carl-Magnus Gagge
 Kultursekreterare Susanne Eriksson och Kultur- och fritidschef Stina Stenberg, Ludvika
 Kulturchef Anne Seppänen, Smedjebacken
 Kultur- och fritidschef Lena Sundholm, Fagersta
 Kulturchef Staffan Bergman, Skinnskatteberg
 Kulturchef Ulf Öhman, Norberg
 Kultur- och fritidschef Sven-Olof Juvas, Hallstahammar
 Adjungerad: Carina Bergqvist Janzon, vd Strömsholms kanalbolag

I ett samarbete mellan Kanalbolaget och Ekomuseum Bergslagen sattes tre skyltar upp längs kanalen. Här vid Västanfors.

Statistik

Blogg

Antal besök 2015 var 14 000, en minskning jämfört med 2014 då det var 17 000 besök.

Antal inlägg 2015 var 12 stycken, en minskning jämfört med 2014 då 26 nya blogginlägg gjordes.

Totalt har bloggen 486 inlägg.

Facebook

500 vänner i slutet av december. En ökning med 200 sedan december 2014.

www.ekomuseum.se

Det har varit 28 080 besök under året.

Dessa gjordes av 18 426 användare som tillsammans besökte 89 380 sidor.

74,83% av besöken var från Sverige. 6,42% från USA. 3,86% visar inte land. 1,66% från Tyskland o.s.v.

Besök per månad (2015):

Januari	0
Februari	988
Mars	1996
April	1723
Maj	2504
Juni	2773
Juli	3891
Augusti	2505
September	1857
Oktober	1566
November	1752
December	1525

Besöksstatistik 2015

När kanalen öppnade för säsongen upplevde verksamhetschefen Anna Falkengren sin första slussning. Här tillsammans med kommunalrådet i Hallstahammar Catarina Pettersson och dåvarande landshövdingen i Västmanland Håkan Wählstedt.

Bokförsäljning

Guideboken:

1000 ex trycktes upp under våren. Största delen såldes till kommunerna, läns museerna och Turistbyrån i Ludvika, Globe bokhandel samt hembygdsgårdar och andra besöksmål. Några såljs då och då via webbsidan. Fåtal ex kvar i lager december.

Från berg till spik:

cirka 20 ex har levererats till Butiken vid Falu gruva och cirka 10 ex till besökscentrum Husbyringen. Enstaka ex beställts via webbsidan. Ett mindre antal har sålts eller getts som gåva till skolbibliotek under året.

Järnladies:

40 ex har levererats till vårt lager hos Adlibris. Beställningar via webbsida sker kontinuerligt. Besökscentrum vid Husbyringen och Butiken vid Falu gruva köpt in cirka 30 ex. Dessutom säljs den vid hembygdsgårdar, andra besöksmål och köpställen i området.

Älskade Mathilda:

Mycket liten försäljning.

Annat:

Blandade titlar ut EmB:s arkiv efterfrågas då och då.

Annonseringar

Visit Södra Dalarnas skrifter och broschyrer.

Visit Västmanland.

Tåg i Bergslagen, både i skriften och i tågen.

Svenskt kulturarvs skrift Upptäcktsresan, information finns sedan i sommaren även i deras app.

Arbetsams katalog Museiguident.

LUDVIKA	2014	2015	FAGERSTA		
Gravendal	1 000	1000	Semlaområdet	1 200	1 200
Strömsdal	600	500	Fagersta Bruksmuseum	900	735
Luossa/Skattlösberg	1 463	1449	Fagersta Bruksamhälle	8 000	8 000
Bränntjärnstorpet	300	300	Västanfors	172 215	179 000
Mårtens och Kullens kyrkstigar	100	100	Världsarvet Engelsberg (ökning p.g.a. skogsbranden)	2 232	3 432
Grangärde kyrkby	5 000	3 000	Stationsområdet E-berg	10 000	12 000
Cassels	18 785	20 000	Oljeön	2 844	3 717
Grängesbergs gruvområde:			Dunshammar	71	129
Mojsen		800	Summa Fagersta:	197 462	208 213
Maskinhuset	2 500	1 027	SKINNSKATTEBERG		
Lokmuseet	1 500	1 500	Ebba Brahes lusthus	5 000	4 500
Stora Hagen	400	300	Skinnskattebergs herrgårdsmiljö	1 100	1 500
Klenshyttan	5 000	3 000	Kolarbyn	5 000	5 500
Ludvika gammelgård & gruvmuseum (ny mätmetod -15)	30 000	12 000	Bastnäs gruvfält	500	500
Hammarbacken	2 597	5 114	Kopparverket	400	200
Finngården Rikkenstorp	1 100	1 000	Lokstallet KURJ	15 000	500
Nyhammars herrgård (stängt)	0	0	Lienshytte masugn	500	1 500
Lekombergs gruva	2 800	2 800	Röda jorden	700	1 800
Summa Ludvika:	73 145	53 890	Krampen	400	500
SMEDJEBACKEN			Uttersberg med Galleri Astley	65 000	65 000
Schisshyttans v-led	300	300	Karmansbo bruksmiljö	3 519	3 212
Stollberg	5 685	5 822	Färna bruksmiljö	10 000	10 600
Flogberget	3 914	3 958	Summa Skinnskatteberg:	107 119	95 312
Flatenberg	760	160	HALLSTAHAMMAR		
Smedjebackens hamn & lokstall	35 000	35 000	Skanzen	32 547	32 427
- Lokstall	0	0	Trångforsområdet	1 500	1 800
- Meken	6 270	6 424	Västerkvarn med kvarnuseum	30 000	30 000
Stimmerbo-Torrbö	200	200	Strömsholms slott	6 000	6 000
Söderbärke hemb.gård	3 800	2 480	Slottsparken	75 000	75 000
Malingsbo bruksm.	800	800	Knytpunkt Strömsholm	5 000	5 000
Summa Smedjebacken:	56 729	55 144	Borgåsunds hamn	27 000	27 000
NORBERG			Strömsholms kanal	ingen siffra	ingen siffra
Kärrgruvan: Mossgruveparken	600	600	Summa Hallstahammar:	177 047	172 227
Kärrgruvan: Gruvmuseet	600	600			
Kärrgruvan: Svinryggen	500	500			
Kärrgruvan: Polhemshjulet	2 500	2 500			
Thorshammars verkstad	200	200			
ENJ o Järnvägen	1 434	1 430			
Gamla Norberg o Engelbrekt (Elsa Anderssons brann ner)	4 000	400			
Nya Lapphyttan	2 562	4 300			
Hembygdsg. Karlberg	6 500	6 500			
Klackbergs gruvfält	1 000	1 000			
Olsbenning o Lapphyttan	200	200			
Högfors bruk	1 000	1 000			
Landforsens hytta	100	100			
Bråfors bergsmansby	2 000	2 000			
Summa Norberg:	23 196	21 330			

totalt 2014: 634 698 besökare
(en ökning med 24 334 besökare)

TOTALT ALLA KOMMUNER:

606 116 besökare

Minskning med 28 582 st

Ekorådet 2015

Ledamöter som deltagit under året

Anna-Karin Andersson, Bertil Andersson och Anders Stendalen från Ludvika kommun
 Kristina Bjerndal och Karl Erik Nohrstedt från Smedjebackens kommun
 Hans Philip och Malin Andersson från Fagersta kommun
 Sven Olof Pettersson från Norbergs kommun
 Kalle Nordebring och Gunnar Ahl från Skinnskatteberg kommun
 Lars Lysén, Lennart Lindgren från Hallstahammar kommun

Möten

5 mars, Norberg. Lars-Erik Lärnemark berättade om Norbergs gamla bergslag.

7 maj, Kullens bystuga. Efter mötet besöktes utkikstornet på Kullens högsta punkt.

27 augusti, Trångfors smedja. Besök av Henrik Wester från turismfunktionen vid Västmanlands kommuner och Landsting, VKL.

22 oktober, Västervåla hembygdsgård. Efter mötet besöktes blästerugnarna och det lilla museet i Dunshammar.

11 december, Lindgården konferens, Västanfors. Julgröt gemensamt med styrelsen.

Verksamhet under året

Resan

I en full buss gick årets resa till Norrköping och Arbetes museum. Dagen innehöll en rundvandring i industrilandskapet med guider som levandegjorde livet och arbetet i textilfabrikerna förr. På Arbetes museum fick gruppen en guidad tur genom alla våningar och där intogs även en gemensam måltid. Dagen innehöll även en kortare information om föreningen ArbetSam (arbetsamma museer). I bussen hem visade Kalle Nordebring filmer från gamla Riddarhyttan, Liens Hyttan och järnvägen KURJ. Resan arrangerades av Ekorådets Karl-Erik Nohrstedt.

Lokala Ekoråd

Ekorådet har under året verkat för och deltagit i planeringen för att skapa Lokala ekoråd i varje kommun. Lokala ekoråd har startats i Smedjebacken, Fagersta, Skinnskatteberg och Norberg. Man har haft flera lokala möten under året och intresset har varit stort. De lokala ekoråden är en bra och viktig kontaktyta för dialog och idéer kring besöksmålen.

överst: Ludvika Gammelgård fick under sommaren besök av Ekomuseum Samsö från Danmark. *mitten:* (vänster) Kommunstyrelsen i Surahammar fick information om Ekomuseum Bergslagen. (höger) Lilian Jacobsson visade Västansjö hytta. *nederst:* Lokalt Ekoråd i Smedjebacken hölls tidigt under våren i Smedjebackens kommunhus.

Ekorådet träffades under våren hos ordförande Anna-Karin Andersson i Kullens gamla skola.

Slutord av Ekorådets ordförande

Under 2015 har Ekorådet arbetat med att finna sin roll i den nya organisationen. Flera lokala ekoråd har startats upp och därmed skapat en arena för givande samtal och diskussioner om samverkan och utveckling. Nu gäller det att få dessa att fortleva. För att uppnå en rak och givande kommunikation mellan styrelsen och de ideella på de olika objekten så är det nödvändigt att de lokala råden fungerar, för om de ansvariga föreningarna inte känner samhörighet med Ekomuseum Bergslagen då faller hela konceptet. Ansvaret för detta är delat. Vi i det "stora" ekorådet måste sprida information uppåt och nedåt, och styrelseledamöterna måste känna sitt ansvar som representanter för ekomuseum inom den lokala kommunala politiken.

Ett stort problem idag ute på många objekt, är att de ideella krafterna varje år tenderar att bli just ett år äldre och därmed lite tröttare - denna trend måste brytas. På några miljöer har man lyckats lösa detta och vi får nu försöka föra alla goda idéer vidare. Vi får inte fastna och fortsätta i gamla hjulspår, utan söka förnyelse och ta emot nya intresserade som förhoppningsvis har friska och ibland helt annorlunda tankar.

Med gott hopp om en god framtid för vår del av Ekomuseum...

Januari 2016

Anna-Karin Andersson

Ordförande i Ekorådet

Styrelsen 2015

Under våren valdes nya ledamöter till styrelsen. Nya och gamla ledamöter kallades alla till stämman i maj. Första styrelsemötet med nya styrelsen hölls i september.

Ledamöter och ersättare från och med våren 2015

LUDVIKA

Ingvar Henriksson, ordförande

Kerstin Sunnerby

Susanne Andersson

Maino Wohlfeil

Ersättare:

Wilhelm Schaub, Jan Larsson, Lena Hjalmarsson

SMEDJEBACKEN

Helena Andersson

Håkan Berggren

Ersättare:

Vanja Larsson, Anders Lindblom

SKINNSKATTEBERG

Lars Carnbrand

Ersättare:

Gunlög Olsson

NORBERG

Elizabeth Pettersson

Ersättare:

Nancy Ibarra

FAGERSTA

Lena Eldstål

Ersättare:

Tomas Ulfborg

HALLSTAHAMMAR

Thure Andersen

Ersättare:

Andreas Almqvist

SURAHAMMAR

Tobias Nordlander

Ersättare:

Vakant

DALARNAS MUSEUM

Jan Raihle

Ersättare:

Lars Jönnes

VÄSTMANLANDS LÄNS MUSEUM

Carl Magnus Gagge

Ersättare:

Vakant

ADJUNGERADE

Henrik Wester, turistchef VKL, Turism i Västmanland

Håkan Rosén, Visit Södra Dalarna

Fredrik Sandberg, Länsstyrelsen i Dalarna

Anna-Karin Andersson och Gunnar Ahl, Ekorådet

Karin Johansson, ekonomi

Anna Falkengren, verksamhetschef

Styrelsemöten och årsstämma**27 februari**, Gammalgården, Ludvika. Årsredovisning och bokslut.**21 maj**, Bergsmansgård Tolvsbo. Årsstämma.**24 september**, Smedjebackens kommunhus. Förslag verksamhetsplan 2015.**11 december**, Lindgården konferens, Västanfors. Beslut verksamhetsplan och budget 2016.

vänster: Bergslagssatsningen Kultur och Turism höll workshop om interpretation under hösten i Verket i Avesta. *höger:* Geologidag vid Bastnäs gruva. Här ses några av arrangörerna, Marlène Carlsson och Anna Jansson från Skinnskatteberg.

Ordförande Ingvar Henriksson hälsade välkommen till stämman som hölls i maj på Tolvsbo Bergsmansgård.

Slutord av stiftelsens ordförande

Året 2015 har inneburit många möten och samtal.

Stiftarna samlades i maj för att stämma av verksamhetens inriktning, ett bra tillfälle att också prata samverkan över kommungränserna när det gäller att utveckla turism och ökade besöksiffror i området. Vid mötet framkom enighet om verksamhetens fortsatta utveckling enligt viljeinriktningen från 2014.

Vid årsstämman i maj avgick den gamla styrelsen. Jag tackar dem för gott arbete och engagemang under fyra års tid. Därmed hälsar jag den nya styrelsen varmt välkommen att leda verksamheten de kommande fyra åren.

Vid hösten första styrelsemöte hade vi glädjen att för första gången på mycket länge hälsa stiftarkommunen Surahammar välkommen. Kommunalrådet Tobias Nordlanders delaktighet glädde styrelsen och en bra diskussion uppstod. Samtalen ledde fram till att Surahammar stegvis ska öka sin delaktighet fram till 2017 då de förhoppningsvis återigen kan ingå i styrelse och verksamhet.

Verksamheten har under året förankrats ytterligare. Samarbete mellan stiftarkommunerna har ökat, inte minst genom ekorådets och ledningsgruppens arbete. Gemensamma projekt som Unga filmer och planering av en gemensam och återkommande ekomuseumvecka med start sommaren 2016 leder i rätt riktning.

Ludvika januari 2016

Ingvar Henriksson

Ordförande i Stiftelsen Ekomuseum Bergslagen

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Ekomuseum Bergslagen, org.nr 879000-4249

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Ekomuseum Bergslagen för år 2015

Styrelsens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur stiftelsen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i stiftelsens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Ekomuseum Bergslagen för år 2015.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om förvaltningen har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningskyldig mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande.

Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Uttalande

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Ludvika den 1 mars 2016

Öhrlings PricewaterhouseCoopers

Péter Büman
Auktoriserad revisor

VERKSAMHETSREVISIONSBERÄTTELSE

Till styrelsen i Stiftelsen Ekomuseum Bergslagen
Organisationsnummer 879000-4249

FÖR VERKSAMHETSÅRET 2015

Ändamålet med stiftelsens verksamhet framgår av stadgarna.

Efter att ha tagit del av styrelsens protokoll och verksamhetsberättelse, kan jag notera en fortsatt positiv utveckling för Stiftelsen. Glädjande är att Surahammars Kommun åter tar aktiv del i stiftelsens verksamhet.

När det gäller 2015 års verksamhet, har jag stämt av mot protokoll, minnesanteckningar, samt haft revisionsamtal med verksamhetsansvarig.

Jag kan härmed notera att arbetet sker i enlighet med stadgarna och successivt följs upp.

Ludvika 2016-02-18

Ulf Hällqvist
Verksamhetsrevisor

Flerårsjämförelse

Stiftelsens ekonomiska utveckling i sammandrag.

	2015	2014	2013	2012	2011
Stiftelsens intäkter, tkr	1 527	1 485	1 464	1 501	1 598
Resultat efter finansiella poster, tkr	49	-49	22	8	57
Balansomslutning, tkr	414	412	397	392	390
Soliditet, %	62	51	65	61	59

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	210 832
Årets resultat	<u>44 608</u>
	<u>255 440</u>
Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att	
i ny räkning överförs	<u>255 440</u>
	<u>255 440</u>

Resultaträkning	Not	2015	2014
Rörelsens intäkter m m			
Stiftarnas uppdrag		1 430 100	1 428 000
Övriga intäkter		<u>97 316</u>	<u>56 882</u>
Summa intäkter m m		1 527 416	1 484 882
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader		-756 639	-719 799
Personalkostnader	2	<u>-721 570</u>	<u>-815 977</u>
Summa rörelsens kostnader		-1 478 209	-1 535 776
Rörelseresultat		49 207	-50 894
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter		1 864	4 498
Räntekostnader		<u>-2 000</u>	<u>-2 135</u>
Summa resultat från finansiella investeringar		-136	2 363
Resultat efter finansiella poster		49 071	-48 531
Skatt på årets resultat		<u>-4 463</u>	=
Årets resultat		<u>44 608</u>	<u>-48 531</u>

Balansräkning	Not	2015-12-31	2014-12-31
Tillgångar			
Omsättningstillgångar			
<u>Varulager m m</u>			
Varulager		=	<u>10 000</u>
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar		14 207	15 581
Övriga fordringar		43 607	68 913
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		<u>8 644</u>	<u>32 773</u>
		<u>66 458</u>	<u>117 267</u>
<u>Kassa och bank</u>	3	<u>347 400</u>	<u>284 812</u>
Summa omsättningstillgångar		<u>413 858</u>	<u>412 079</u>
Summa tillgångar		<u>413 858</u>	<u>412 079</u>
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Kapitalbehållning vid årets början		210 832	259 363
Årets resultat		<u>44 608</u>	<u>-48 531</u>
Kapitalbehållning vid årets slut		<u>255 440</u>	<u>210 832</u>
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		26 929	31 811
Övriga skulder		17 571	15 947
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		<u>113 918</u>	<u>153 489</u>
Summa kortfristiga skulder		<u>158 418</u>	<u>201 247</u>
Summa eget kapital och skulder		<u>413 858</u>	<u>412 079</u>
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Företagets årsredovisning har upprättats enligt Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd förutom BFNAR 2008:1 Årsredovisning i mindre aktiebolag (K2-reglerna).

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäkter

Försäljning av tjänster redovisas vid utförande av aktuell period. Försäljningen redovisas efter avdrag för moms.

Varulager

Varulagret värderas, med tillämpning av först in-först ut-principen, till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet

Eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) i förhållande till balansomslutningen.

Not 2 Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader inkl pensionskostnader

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Medelantalet anställda		
Kvinnor	<u>1</u>	<u>1</u>
Totalt	<u>1</u>	<u>1</u>
Löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader		
Löner och andra ersättningar	463 043	530 768
Sociala kostnader	169 489	191 425
Pensionskostnader	<u>66 519</u>	<u>71 295</u>
Totalt	<u>699 051</u>	<u>793 488</u>

Norberg den 26 februari 2016

Not 3 Checkräkningskredit

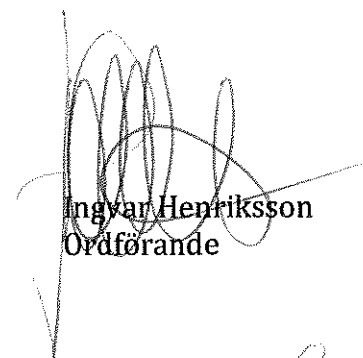
Beviljat belopp på checkräkningskredit uppgår till

2015-12-31

2014-12-31

200 000

200 000

Ingvar Henriksson
Ordförande

Kerstin Sunnerby
Ludvika

Susanne Andersson
Ludvika

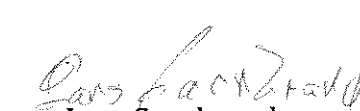
Maino Wohlfeil
Ludvika

Helena Andersson
Smedjebacken

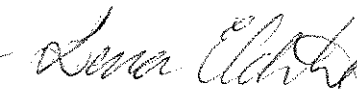
Håkan Berggen
Smedjebacken

Lars Carnbrand
Skinnskatteberg

Elizabeth Pettersson
Norberg

Lena Eldstahl
Fagersta

Thure Andersen
Hallstahammar

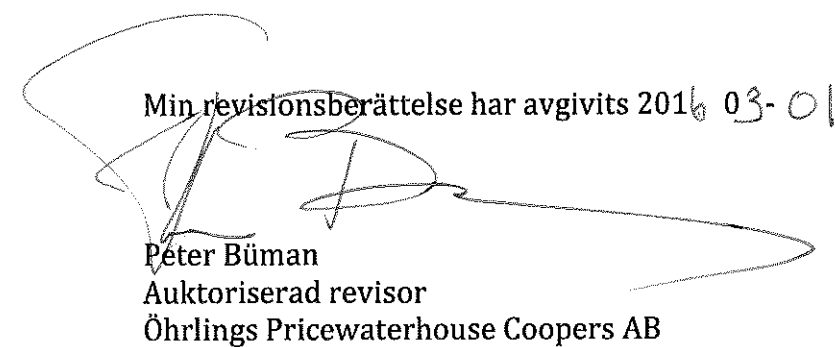

Carl-Magnus Gagge
Västmanlands läns museum

Christer Björklund
Dalarnas museum

Min revisionsberättelse har avgivits 2016 03-01

Peter Büman
Auktoriserad revisor
Öhrlings Pricewaterhouse Coopers AB

Kansli: Nils Nils Gata 7, 771 53 Ludvika
0204-66 30 82, info@ekomuseum.se
www.ekomuseum.se

Finngammelgården i Skattlösberg
under Dan Anderssonveckan.